

Bez vladavine prava i zaštite od pretjerane moći nema ni promicanja europskog načina života ni europskog identiteta

Objavio DemosMedia u 26. kolovoza 2023. Tagovi Kategorija

FOTO: PIXABAY

Jedan od prioriteta za razdoblje 2019.-2024. koji je Europska komisija zacrtala u planiranju, provedbi i izvješćivanju je i „Promicanje europskog načina života”. U osnovi radi se o prioritetima koji koordiniraju nekoliko područja politike s određenim ciljevima (vladavina prava, temeljna ljudska prava, obrazovanje, zaštita potrošača, EU zdravstvena unija, EU sigurnosna unija,...), međutim težište se te 2019. stavilo na migraciju i azil, što je izazvalo je ozbiljne nesuglasice, no kako bi navedeno razumjeli vratimo se u 2019. kad je Ursula von der Leyen preuzimala dužnost predsjednice Europske komisije i predstavljala svoj glavni tim pa tako i Margaritisa Schinasa, kao europskog povjerenika za “Zaštitu europskog načina života”. Termin „zaštita” izazvao je ozbiljne kontroverze, s obzirom da se u portfelju M. Schinasa nalazilo i pitanje migracijske politike i politike azila. Kritičari lijeve opcije i zeleni su tada izraz „zaštita” okarakterizirali kao desničarsku retoriku koja Europu identificira kao “bijelu i kršćansku, a migracije s Bliskog istoka i Afrike kao prijetnju tom identitetu i potkopavanju demokracije i ljudskih prava”, što je ponovno otvorilo i pitanje europskog identiteta. Pod kritikama i pritiscima, Europska Komisija objavila je novi naziv: „Promicanje europskog načina života”.

DM RADIO

NAJNOVIJE

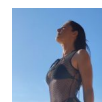

Aktualno [Hrvatska](#)

[Politika](#) [Vijesti](#)

Je li Kolindi ugrožen život? Ni jedan političar nije ovako čuvan, ne odvajaju se od nje 24 sata. Sve proglašeno tajnom

26. KOLOVOZA 2023.

Aktualno [Lifestyle](#)

[Zanimljivosti](#)

Sama činjenica da je migracijska politika, kao koja jedna od najosjetljivijih pitanja EU odabrana kao okosnica programa "Promicanje europskog načina života" nije bila baš mudra. Drugi propust očitovao se u samom programu kojem nedostaje jasna tema i nanizane točke programa koje se, ionako stalno vrte u EU retorici, uistinu ne znače ništa, i čini se da se samo radi o mješavini političkih prioriteta i nekom formalnom popunjavanju dnevnog reda Europske komisije. Riječ prioritet ima svoju snagu i stavlja važnost nečega u odnosu na nešto drugo, što u ovom slučaju, ne stoji.

Prema članku 2. Lisabonskog ugovora "Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina." Tako bi trebalo biti, tako je, zasigurno zamišljeno, međutim ono što se u stvarnosti događa, od ugrožavanja temeljnih ljudskih prava, ozbiljnog ometanja pluralizma, slobode i same demokracije, izostanka ekonomske pravde koja sve više ide u korist profita, a ne ljudi, a posljedično i do ugrožavanja socijalnih prava i nepoštovanja ljudskog dostojanstva što, između ostalog govori da vrijednosti nisu zajedničke svim državama članicama i da je još dug put do toga.

Poslužiti ćemo se s nekoliko primjera iz različitih područja djelovanja EU politika, kao pokazatelja navedenog.

Jedan od primjera su zabrinjavajući signali represije i kršenja slobode medija na globalnoj razini pa tako i u europskim državama, što ozbiljno ugrožava neovisnost i pluralizam medija. Političko uplitanje u medije, ekonomski problemi poput medijske koncentracije, razni oblici uznemiravanja, uključujući nasilje nad novinarima, aktualna su pitanja koja pozivaju na promjenu ponašanja i kulture u politici, pravosuđu i medijima. S druge strane imamo medijsku manipulaciju kroz koju se plasira neka drugačija stvarnost od one koju vidimo i koja vremenom oblikuje našu svijest i ponašanje što, u najmanju ruku vrijeđa inteligenciju čovjeka i ugrožava njegovo ljudsko dostojanstvo, ako jak osobni i društveni stup. Manipulira se na različite načine, od činjenica, dezinformacija, spinova, cenzuriranja...i malo toga se događa slučajno, već je uglavnom rezultat svjesne namjere i s ciljem da se plasira i izgradi neistinit narativ, posebno kada govorimo o manipuliranju činjenicama.

Nerijetko se može čuti iz EU institucija kako mediji moraju biti neovisni u zaštiti demokracije, kako nema slobode bez neovisnosti medija, međutim postavlja se pitanje kako u ovo složeno doba postići tu istu neovisnost, ukoliko ste ovisni o financijskim sredstvima, posebno javnim. Naravno da se može kod onih koji su uspostavili pravi odnos, no činjenica da samo rijetki to postižu ukazuje na problem prisutnog klijentelizma koji je nasuprot potrebnom sustavu meritokracije i vladavine prava u kojem se ekonomska dobra i/ili politička moć dodjeljuju na temelju talenta, truda i postignuća.

Unatoč činjenici da je EU značajno poboljšala zakonodavstvo o jednakom tretmanu muškaraca i žena, integrirala rodne perspektive u sve politike i posebne mjere za napredak žena, pitanje ravnopravnosti među spolovima još uvijek nije riješeno i do postizanja pune ravnopravnosti trebat će još 60 godina, ako anuliramo financijske i zdravstvene krize koje ovo pitanje vraćaju uvijek korak unazad. Drugim riječima i dalje je na djelu diskriminacija, netolerancija u kojima vladavina prava ne štiti temeljna prava i vrijednosti.

Iako je jednakost važan politički cilj sustava zdravstvene zaštite u kojoj je polazno načelo zdravstvene politike kvalitetna zdravstvena zaštita dostupna svima, u stvarnosti je zdravstvena jednakost u suprotnosti s načelima socijalne i ekonomske pravde. Nepobitna je činjenica da su viši prihodi i društveni status povezani s boljim zdravljem i obrnuto, kao što je i nepobitna činjenica da neravnomjerna raspodjela novca, moći i resursa između različitih skupina stanovništva rezultira i drugim razlikama, poput obrazovanja, prehrane, kvalitete stanovanja i zaposlenja, prijevoza, usluga pa tako i kvalitete liječenja i njege. Kako vrijeme protiče i kako će se farmaceutska industrija i dalje voditi skupim tehničkim inovacijama, tako je za očekivati da će se zdravstvena nejednakost povećavati i da mnogima liječenje neće biti dostupno. Drugim riječima, zdravstvene nejednakosti ne pojavljuju se slučajno, već su određene okolnostima koje stavljaju ljude u nepovoljan položaj i ograničavaju im šansu da žive dulje i zdravije te da imaju adekvatnu skrb, čime se krše i temeljna ljudska prava, pravo na život i zdravlje.

Facebook Feed Critical Issue

An issue is preventing your Custom Facebook Feeds from updating. [Resolve this issue.](#)

KOLUMNNE

Aktualno Kolumne

Profit, estradizacija i „ubijanje” kvalitete – Industrija masovne zabave

21. KOLOVOZA 2023.

Aktualno Kolumne

Bez vladavine prava i zaštite od pretjerane moći nema ni promicania

U kontekstu slobodne trgovine, jedinstvenog europskog tržišta, možemo još jednom postaviti pitanje- je li EU neoliberalna organizacija koja služi eliti velikog biznisa na račun radničke klase i doktrini koja sve aspekte društva podvrgava profitu. Gledajući kroz povijest, od osnivanja Europske zajednice za ugljen i čelik kao odgovor na međunarodnu gospodarsku konkurenciju, institucionaliziranja slobodne trgovine još od 50-tih godina prošlog stoljeća, Maastrickog ugovora početkom 20. stoljeća kada nastaje EU i ustrojava se Ekonomska monetarna unija, preko uvjeta za ulazak u EU i u samu eurozonu (o inflacije, javnog duga...) pa sve do danas kada EU vodi borbu za konkurenciju na tržištu, sve se, zapravo vrti oko ekonomije u kojem profitira samo manjina. Iako su udruživanje u EU odvija na demokratskoj i dobrovoljnoj osnovi, osnovni motiv tog udruživanja je jačanje ekonomske konkurentnosti u eri globalizacije, gdje je gotovo nemoguće konkurirati velikim i visoko razvijenim zemljama ili, možda bolje rečeno kapitalističkom neoliberalnom konceptu igdje je ugrožena i vladavina prava koja nije samo formalna primjena pravnih instrumenata, nego i vladavina pravde i zaštita svih članova društva od pretjerane moći onih koji vladaju." (Međunarodna komisija pravnik). Je li za EU došlo vrijeme zajedničkog priznanja socijalne ekonomije, kao puta solidarnosti, socijalnog i pravednijeg interesa, nedvojbeno će kroz novi akcijski plan socijalne ekonomije pokazati vrijeme.

Facebook Feed Critical Issue

An issue is preventing your Custom Facebook Feeds from updating. [Resolve this issue.](#)

Tu je i pitanje migracijske politike, odnosno problem povezivanja migracijske politike s europskim načinom života koji govori o različitom pristupu država članica koje su zabrinjavajuće, u kontekstu rivalstva desničarskih stranaka koje se zalažu za antimigracijsku politiku, u suprotnosti sa sve većim fokusom lijevice na imigraciju, kao normativno i pozitivno dobro. Migrantska kriza je, također polarizirala EU i potkopala razvoj Zajedničkog europskog sustava azila, budući da su Poljska, Mađarska i Češka odbile sudjelovati u mehanizmima raspodjele tereta izbjeglica, kršeći zakone EU.

Program „Promicanja europskog načina života” otvorio je ponovo i pitanje europskog identiteta o kojem se već dugo raspravlja i dok jedna strana naglašava postojanje istog, većina se akademika ne slaže s navedenim, tvrdeći da je “europski identitet iluzija”.

Iako do danas nije pronađen konačni odgovor na rasprave, mogu se ponuditi neka razmišljanja. Ako ćemo se vezati na istraživanja, većina stanovništva podržava EU i smatra se Europljanima, međutim to ne govori o europskom identitetu jer nacionalni i europski identiteti mogu se preklapati. Istraživanja Eurobarometra pokazuju da većina građana spada u kategoriju onih koji sebe, prije svega definiraju kao državljane svoje zemlje, a tek potom kao europske građane. To otvara i pitanje kako možemo zaštititi europski način života, ako se čini da su Europljani više privrženi svom nacionalnom načinu života. Društveni identitet odgovor je na pitanje „tko smo mi?” Jesmo li Europljani ili Hrvati? Ako krenemo od toga da su identiteti podijeljeni ili višestruki, što znači da pojedinac može istodobno pripadati različitim skupinama, tada bi odgovor bio da je naš identitet regionalni, znači netko je prvo Dalmatinac, zatim Hrvat, a potom Europljanin. Drugim riječima, nacionalni identitet je primaran, najvjerojatnije će takvim i ostati, što ne isključuje osjećaj pripadnosti Europi. Međutim, samo traganje za europskim identitetom implicira da isti nedostaje. S obzirom na današnje izazove globalnog svijeta, postavlja se i pitanje kakve su, uopće šanse za afirmaciju europskoga identiteta, imajući u vidu da nedostaje socijalne pravednosti, da je sve više socijalno isključenih kategorija, da se suočavamo sa sve većim društvenim, ekonomskim i sigurnosnim rizicima na koje EU, unatoč naporima nema uvijek odgovore. S druge strane europska društva su previše raznolika da bi se definirao samo jedan skup vrijednosti za sva, međutim nerijetko krše i vladavinu prava, ne poštuju ili drugačije tumače vrijednosti u ugovorima. Sve su to elementi koji udaljavaju od zajedničkih europskih vrijednosti i ukoliko se tako nastavi, za što postoje realne mogućnosti, teško će se ostvariti zajednički europski način života.

Zaključno, Europska komisija uspostavila je petogodišnji akcijski plan „Promicanje europskog načina života” kako bi se zauzela za pravdu i temeljne vrijednosti EU-a, odnosno za zaštitu vladavine prava. To što Europska unija, u kontekstu promicanja europskog načina života nastoji pronaći određene zajedničke točke među državama članicama kako bi stvorila veću koheziju je svakako za pozdraviti, no pri tome mora imati više nadnacionalnih obilježja, manje neoliberalnog pristupa koji bi na neki način „potisnuo” kapitalizam i osigurao više

socijalne pravde i blagostanja, više jasnoće i jednostavnosti u svom djelovanju i što manje formalnosti kako bi se i građani EU više identificirali Europljanima, a posljedično i usvajali europski način života.

Izostanak vjerodostojnosti u provođenju EU politika ne doprinosi ovom prioritetu, imajući u vidu sve veću zabrinutost zbog ugrožavanja vladavine prava koja bi trebala štiti temeljna prava i vrijednosti, primjenu zakona EU-a i prosperitetno poslovno okruženje te utjelovljenje europske pravednosti i sigurnosti među europskim građanima. Na zaštitu ljudskih prava, kao temeljnog narativa, EU mora i dalje aktivno raditi, jer u dalje će praksa pokazivati ozbiljna kršenja istih u državama članicama, a posljedično će utjecati i na percepciju europskog načina života.

EU je prije, svega jedinstvena gospodarska i politička unija europskih zemalja u kojima se vlast mora obnašati prema pravnim načelima, pravilima i procedurama i u kojoj građanin ima na raspolaganju pravna sredstva obrane od svih drugih subjekata prava, bez obzira na njihov društveni položaj i moć. Kada postoje razlike među državama članicama, kada su one u velikom raskoraku, tada i europski način života ne nalazi svoje mjesto. Jaz između diskursa o ljudskim pravima, jednakosti, ljudskom dostojanstvu i konkretnih aktivnosti unutar EU politike dovodi u pitanje koherentnost djelovanja EU-a, potičući optužbe za licemjerje i jačanje nedemokratske tendencije u EU, ali i otvarajući prostor euroskepticizmu.

Za sve navedeno, ukoliko se EU ozbiljno ne uhvati u koštac s problemima, može se reći da je 2019. predsjednica EK bila u pravu, upotrijebivši izraz „zaštita”, a ne promicanje europskog načina života.

Piše: Snježana Nemec/Demos media

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKO IZVRSNOSTI AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

f Facebook

🐦 Tweet

DemosMedia

Facebook Feed Critical Issue

An issue is preventing your Custom Facebook Feeds from updating. [Resolve this issue.](#)

Slični članci

26. kolovoza 2023.

FOTO:
SCREENSHOT/YT

Tomaševićev porezni udar na iznajmljivače : “Želimo da stanovi idu u dugi najam”

Opširnije

26. kolovoza 2023.

FOTO: KGK/FB

Je li Kolindi ugrožen život? Ni jedan političar nije ovako čuvan, ne odvajaju se od nje 24 sata. Sve proglašeno tajnom

26. kolovoza 2023.

FOTO: INSTAGRAM

Mnogi još nisu prežalili odlazak jedne od najljepših Hrvatica s malih ekrana, a sada je počastila pogledom na svoje tijelo bez mane!

KATEGORIJE

Umjetnost

Podcast studio

Zaželi

Nekategorizirano

Općine

Kolumne

Županija

Udruge građana

Obrazovanje

Gradovi

PRATITE

NAS

NEWSLETTER

Za naše novosti pretplatite se na naš newsletter.

Možete se odjaviti u bilo kojem trenutku.

Ovdje upišite Vašu email adresu

Pročitao sam i slažem se s uvjetima i odredbama

Pretplatite se

Facebook Feed Critical Issue

An issue is preventing your Custom Facebook Feeds from updating. [Resolve this issue.](#)

Kontakt

O nama

Uvjeti korištenja

Prodaja i marketing

Redakcija

Pravila privatnosti